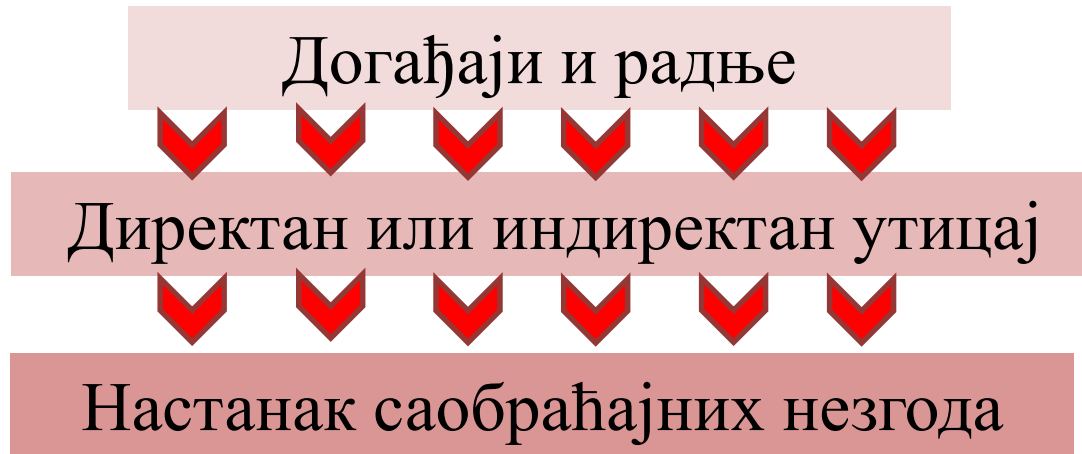

***АНАЛИЗА УТИЦАЈА
ОСНОВНИХ ПРОПУСТА
УЧЕСНИКА У САОБРАЋАЈУ
У НАСТАНКУ
САОБРАЋАЈНИХ НЕЗГОДА***

На овом часу објаснићемо :

- Узроке и грешке настанка саобраћајних незгода са аспекта виђења појединих аутора,
- Узроке и грешке саобраћајних незгода на основу Базе података МУП-а,
- Видове саобраћајних незгода на основу Базе података МУП-а,
- Најчешће пропусте возача због којих долази до саобраћајних незгода са обарањем пешака, судара возила из супротних смерова, слетања возила с пута, слетања са коловоза и удар у објекат поред пута и
- Пропусте пешака који доводе до настанка саобраћајне незгоде.

Фактори који доприносе настанку саобраћајних незгода

У Србији коришћени су различити појмови којима се описују догађаји и радње учесника у саобраћају, који претходе или доприносе настанку саобраћајних незгода.

У научној и стручној литератури најчешће се објашњавају фактори, појавни облици, елементи, узроци, грешке, пропусти и околности, који доводе или доприносе настанку саобраћајних незгода.

УЗРОЦИ И ГРЕШКЕ СН

- ❖ Када је реч о конкретним узроцима саобраћајних незгода, **Инић** наводи:
 - алкохол;
 - умор;
 - недовољно знање и вештина за безбедно управљање ВОЗИЛОМ;
 - болесна стања;
 - недовољне психофизичке способности;
 - недостатке на путу;
 - недостатке на возилу; и
 - климатски услови.

УЗРОЦИ И ГРЕШКЕ СН

- ❖ Уколико се ради о грешкама, Инић наводи оне које се односе на возаче, и то:
 - непрописно претицање;
 - неприлагођена брзина;
 - слетање с пута;
 - неуступање првенства пролаза;
 - непрописно скретање;
 - непрописно заустављање и паркирање; и
 - непрописно престројавање и др.

ЛИПОВАЦ

- Липовац не наводи узроке и грешке који доприносе настанку саобраћајних незгода, већ сматра да се „црна кутија“ у проучавању статуса саобраћајне незгоде треба тражити у изучавању односа Ч–В–П–О који су довели до саобраћајне незгоде
- Липовац узроке саобраћајних незгода тражи у серијама догађаја и каже да: „Свака саобраћајна јединица (возило или пешак) умешана у незгоду има своје серије догађаја.“
- Серије догађаја дели у две категорије: 1) серије догађаја пре места незгоде, које укључују догађаје пре путовања и догађаје за време путовања и 2) серије догађаја на лицу места саобраћајне незгоде.

Проширена Хедонова матрица која наглашава утицаје четири основна фактора безбедности саобраћаја

ФАКТОРИ

ВУЈАНИЋ

Узрок саобраћајне незгоде јесте оно понашање учесника у саобраћају које да је изостало, не би дошло до саобраћајне незгоде.

Вујанић наводи следеће узроке саобраћајних незгода:

1. изненадно створена опасност;
2. погрешна процена;
3. грешка у комуникацији учесника;
4. погрешно изведен маневар или погрешан начин вожње
5. „виша сила“ – отказ неког елемента у систему Ч (човек), В (возило), П (пут), О (околина).

ВУЈАНИЋ

Околности саобраћајних незгода дефинише као саобраћајне ситуације које могу допринети саобраћајној незгоди али не морају, и чије постојање или непостојање не мора бити у вези са саобраћајном незгодом.

Као околности које доводе до саобраћајних незгода наводи:

1. високу и неодговарајућу брзину;
2. алкохол и друга опојна средства;
3. маглу;
4. скретање или окретање на путу;
5. мокар, односно влажан коловоз;
6. ...

ДРАГАЧ

На основу експертиза саобраћајних незгода наводи следеће узроке саобраћајних незгода:

- алкохолисано стање возача путничког возила;
- вожња небезбедном брзином;
- вожња непрописном брзином;
- небезбедно ступање пешака на коловоз;
- неосветљеност запрежног возила за безбедно учешће у саобраћају ноћу;
- изненадан прелазак возила на саобраћајну траку намењену за кретање возила из супротног смера;
- вожња бицикла ноћу неопремљеног (неосветљеног) за саобраћај ноћу;
- касно уочавање препреке на путу;

ДРАГАЧ

- ВОЖЊА НЕОДГОВАРАЈУЋОМ И НЕБЕЗБЕДНОМ ПУТАЊОМ ЗА МИМОИЛАЖЕЊЕ ВОЗИЛА;

Недостатак ове анализе типичних експертиза саобраћајних незгода:

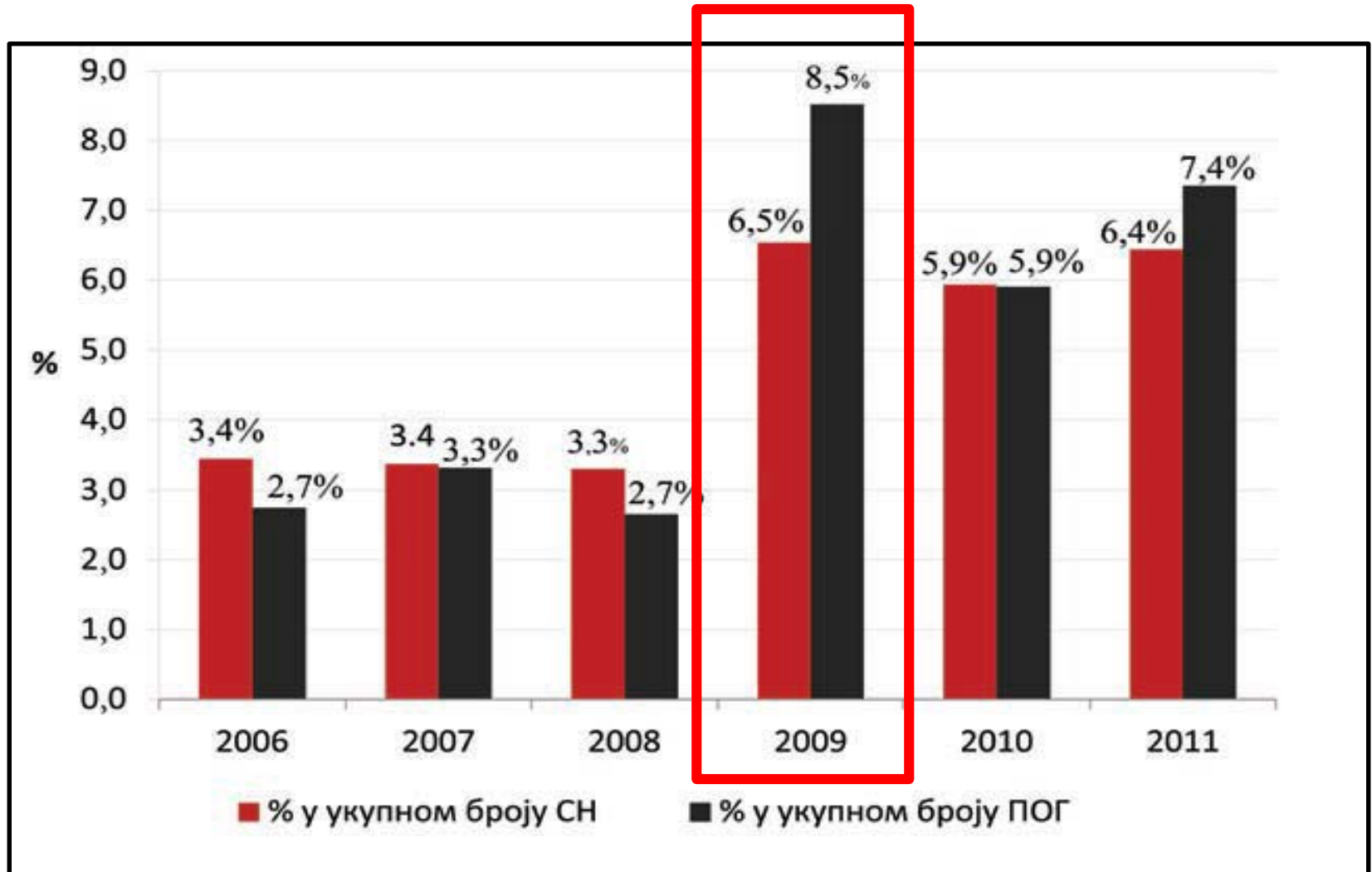
- Утицај пута,
- неадекватно одржавање и пројектовање,
- неадекватна саобраћајна сигнализација или недостатак опреме на путу

На тај начин се стиче (неисправан) утисак о саобраћајним незгодама код којих постоји утицај пута на настанак незгоде.

кривине малог радијуса и

- непредузимање радњи за чишћење коловоза након налета возила на домаћу животињу.

Алкохол као узрок настанка незгоде у односу на укупан број саобраћајних незгода и најтежих последица у периоду 2006–2011.

База података Министарства унутрашњих послова

Највише коришћен
скуп података

Узроке и грешаке процењује
саобраћајна полиција која је
обавила увиђај

У највећем броју случајева избор узрока и грешке је **субјективне** природе, зависи од полицијског службеника.

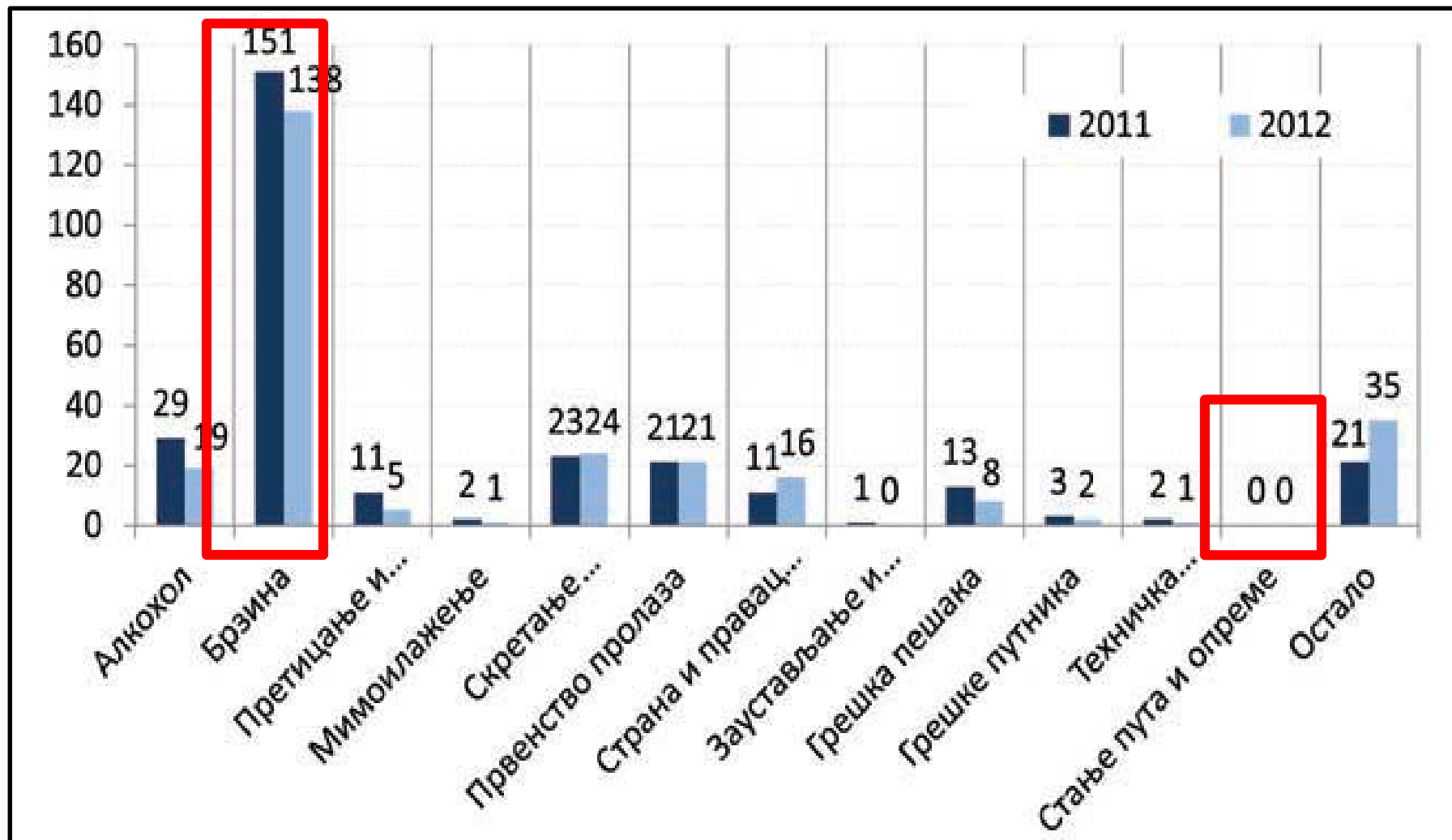

Подела узрока и грешака је следећа

(База података Министарства унутрашњих послова)

- психофизичко стање (алкохол, дрога, лекови, болест, премореност);
- грешке пешака;
- неисправност на возилу;
- недостаци пута и опреме пута и
- други непредвиђени узроци и околности.
- непрописно или неправилно мимоилажење;
- непрописно заустављање или паркирање;
- преоптерећеност, непрописно или неправилно смештен и
- обележен терет;

Пример анализе узрока настанка саобраћајних незгода који се може издвојити на основу постојеће базе података саобраћајних незгода МУП-а Србије

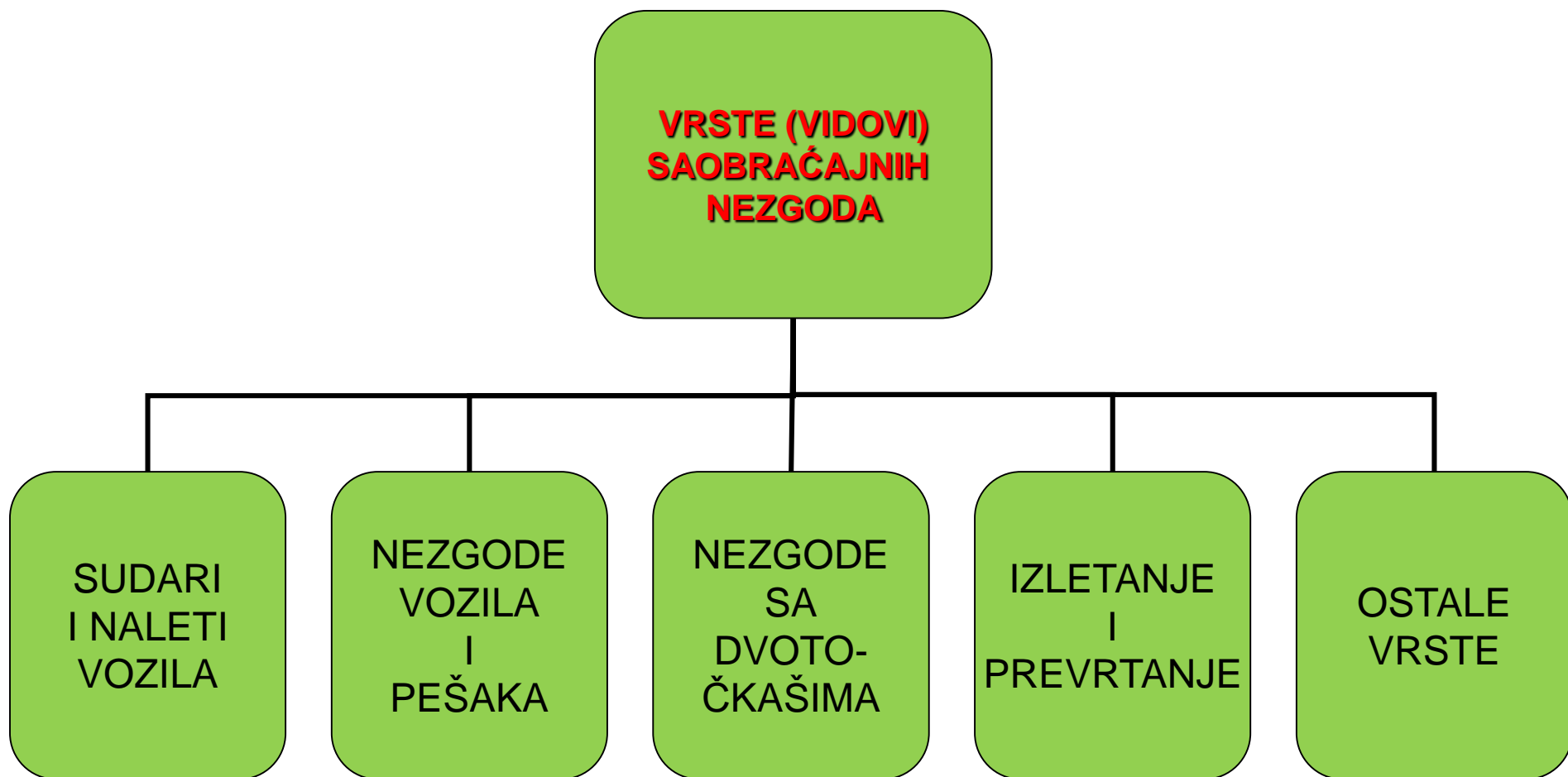

ВИД САОБРАЋАЈНЕ НЕЗГОДЕ

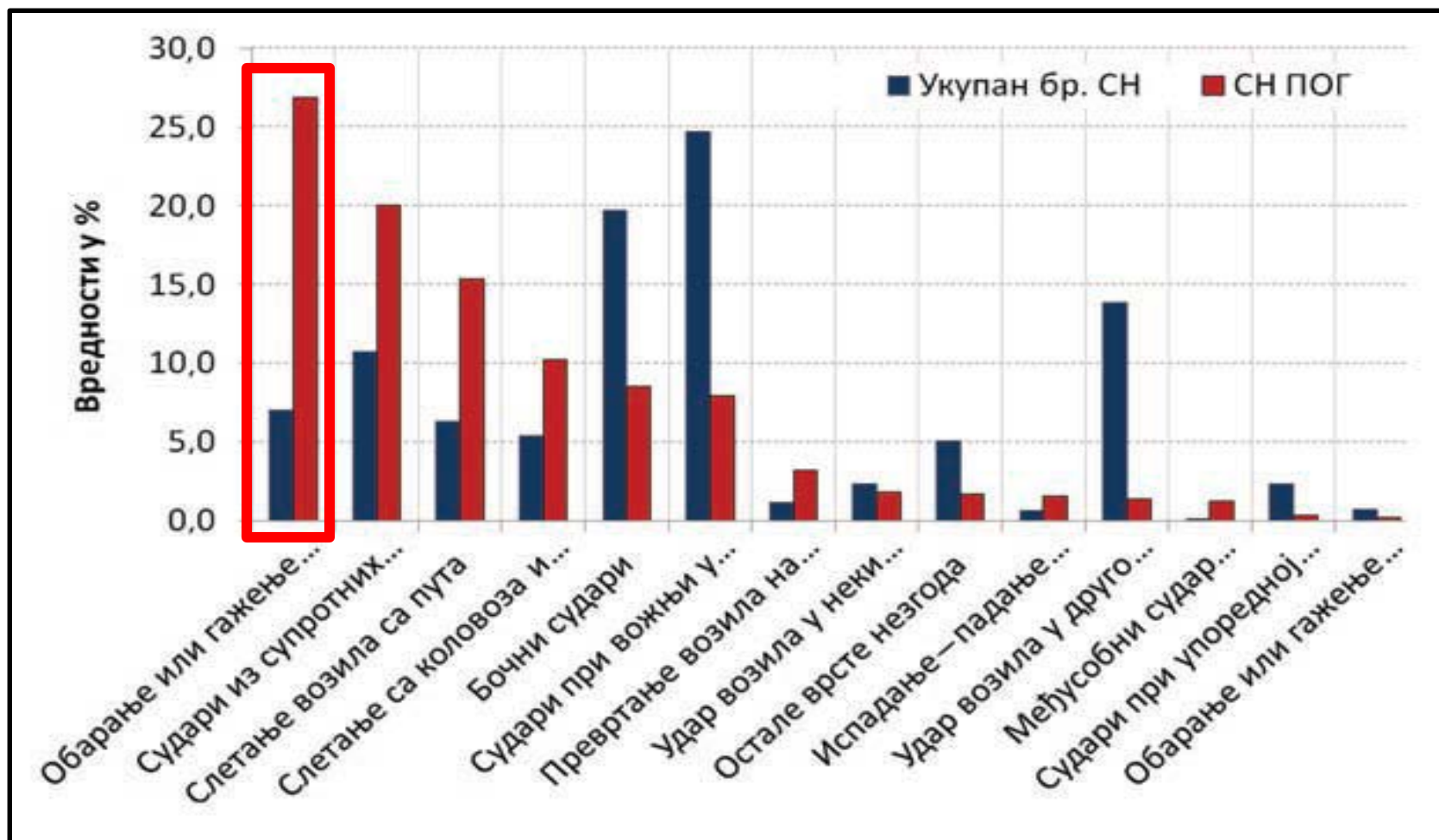
Према тренутној структури базе података саобраћајних незгода МУП-а:

1. судари из супротних смерова;
2. бочни судари;
3. судари при вожњи у истом смеру;
4. судари при упоредној вожњи;
5. удар возила у друго заустављено или паркирано возило;
6. удар возила у неки објекат на путу;
7. превртање возила на путу;
8. слетање возила с пута;
9. слетање с коловоза и удар у објекат поред пута;
10. међусобни судар друмског и железничког возила;
11. испадање – падање лица из возила у покрету;
12. обарање или гажење пешака;
13. обарање или гажење стоке или других животиња; и
14. остале врсте незгода.

Za potrebe predmeta Bezbednost saobraćaja prethodni vid (vrste SN) koju daje MUP možemo svesti na sledećih 5 vrsta – vidova saobraćajnih nezgoda.

Процентуално учешће укупног броја саобраћајних незгода и броја саобраћајних незгода с погинулим лицима у односу на облике саобраћајних незгода

ПРОПУСТИ ВОЗАЧА

Уколико је реч о радњама и поступцима учесника у саобраћају који су **допринели** настанку саобраћајних незгода, заправо се анализира улога најважнијег фактора безбедности саобраћаја – човека, (односно возача, пешака, путника, гонича стоке или јахача) у процесу настајања саобраћајне незгоде.

ПРОПУСТИ ВОЗАЧА ОБАРАЊЕ ПЕШАКА

Најчешћи пропусти возача због којих долази до саобраћајних незгода са обарањем или гажењем пешака су:

- пропусти због лошег психофизичког стања возача (алкохол, дрога, лекови);
- непропуштање пешака на обележеном пешаком прелазу;
- пропусти због неуочавања намере, радње и појаве пешака;
- прекорачење дозвољене брзине кретања;
- пропусти због неадекватне видљивости и прегледности возача, односно комплетног доживљаја пута и саобраћаја;
- пропуст возача који је у блиској вези с визијом пројектованог пута (пешачки прелаз на кривини, превоју и сл.)

ПРОПУСТ ВОЗАЧА СУДАР ВОЗИЛА ИЗ СУПРОТНИХ СМЕРОВА

- пропусти због лошег психофизичког стања возача (алкохол, дрога, лекови);
- непрописно претицање или обилажење;
- лоше извођење маневра возилом;
- пропусти због грешке у процени путање кретања или брзине
- кретања другог учесника у саобраћају;
- губитак контроле над возилом;
- агресивна возња.

ПРОПУСТ ВОЗАЧА СЛЕТАЊЕ ВОЗИЛА С ПУТА И СЛЕТАЊЕ С КОЛОВОЗА И УДАР У ОБЈЕКАТ ПОРЕД ЊЕГА

- пропусти због лошег психофизичког стања возача (алкохол, дрога, лекови);
- пропуста који се односе на прекорачење дозвољене брзине;
- неприлагођене брзине кретања возила;
- лоше изведеног маневра возилом;
- губитка контроле над возилом;
- агресивне вожње;
- пропуста до којих долази због недостатка искуства возача.

ПРОПУСТ ВОЗАЧА-БОЧНИ СУДАР

- Лоше психофизичког стања возача (алкохол, дрога, лекови);
- Непоступање у складу са светлосним саобраћајним знаковима;
- Непоступање у складу с постављеном саобраћајном сигнализацијом;
- Прелазак возилом преко зауставне линије на прилазу раскрсници, односно лоше позиционирање возила;
- Грешка у комуникацији с другим учесницима у саобраћају;
- Немарно, несмотрено, непромишљено и ужурбано понашање које доприноси настанку саобраћајне незгоде.

ПРОПУСТИ ПЕШАКА

- пешак под утицајем дроге;
- небезбедно, безобзирно или ужурбано понашање пешака;
- коришћење тамне одеће од стране пешака ноћу или у условима смањене видљивости;
- психички или физички инвалидитет или друга болест пешака која је допринела настанку саобраћајне незгоде.

ПРОПУСТИ ПЕШАКА

- ступање на коловоз ван пешачког прелаза између паркираних и заустављених аутомобила који умањују прегледност возача;
- пропуст пешака који се односи на правилно осматрање пута и саобраћаја (ситуације у којима пешак није видео долазеће возило).
- пропуст пешака због лоше процене путање кретања или брзине возила;
- пропуст пешака због преласка пешачког прелаза када је светлосним саобраћајним знаком забрањен пролаз за пешаке.

ПРОПУСТИ ПЕШАКА

- ситуације у којима пешак изненада „утрчава“ (ступа) на пешачки прелаз не дајући возачу довољно времена да се заустави;
- извођење опасних радњи од стране пешака на коловозу;
- пешак под утицајем алкохола (без обзира на висину концентрације у крви), тако да његово понашање доприноси настанку саобраћајне незгоде;

